

«Desaparecido» a l'Argentina

Impressionant informe sobre la repressió militar

Després de nou mesos de treball, que segons Ernesto Sábato hauria requerit uns quants anys en un jutge, la CONADEP, Comissió Nacional sobre la Desaparició de Persones, lliurà el vint de setembre al president argentí Raul Alfonsín el voluminós informe que estableix que a Argentina desaparegueren, de 1976 a 1982, sota diversos governs militars, 8.961 ciutadans.

No és tan sols un problema de xifres. Aquests quasi nou mil —ben demostrada la desaparició— no són els vint mil que s'havien esmentat, però hi ha ben probablement uns quants milers més desapareguts no denunciats pels seus familiars, per motius que alguns encara associen a la por de futures represàlies o perquè saben simplement que, per desgràcia, ja de res no els servirà presentar qualsevol denúncia.

Tant com el nombre, impressiona l'espantosa dimensió que adquireix a la llum de l'informe la repressió, ja no solament contra els titllats de «marxistes» i «terroristes» per les Juntas Militars, sinó contra molta altra gent, pel sol fet de semblar sospitosa, de dirigents sindicals i estudiants, periodistes i sacerdots o religiosos, els seus amics i amics dels amics.

En definitiva, la creació d'una psicosis de pànic, amb 340 presons clandestines, una «diabòlica sofisti-

Ernest UDINA

Es militars argentins, responsables de la tragèdia d'un poble

cació», en la tortura i 1.300 responsables dels quasi nou mil desapareguts comprovats, és el balanç del nou crim contra la humanitat, que passarà a la història sota una paraula que era fins aleshores un adjectiu, però que la dictadura militar ha convertit en substantiu quasi intradueïble: «desaparecido».

És, sens dubte, la més horrible tragèdia de la història argentina, uns fets que, per ser tan propers, impossibiliten qualsevol «reconciliació nacional», sobretot quan el Consell Suprem de Justícia Militar s'ha atrevit a justificar, després de la coneixença en síntesi del tenebrós informe, l'actuació de la croada anticomunista de la dictadura militar; i ha atribuït, indirectament, als desapareguts la culpabilitat de la desaparició, pel fet de ser elements subversius. Tot és qüestió d'algun «excés», segons els jutges militars, que justifiquen plenament l'actuació de la dictadura i neguen, a més, el principal eix de l'informe Sábato: l'essència ideològica de la

darrera dictadura militar Argentina fou de propagar el pànic a tot aquell qui no estigués conforme amb la seva croada anticomunista, la qual posà en marxa una «metodologia del terror planificat».

El punt més greu de tot aquest afer és que un crim d'aquestes dimensions pugui produir-se a la fi del segle XX amb la passivitat de tants països. Els fets que ara demostra l'informe Sábato eren ben coneguts arreu del món.

El problema immediat correspon, però, a Alfonsín, que es troba fins i tot amb l'actual cap de l'exèrcit nomenat per ell declarant, arran de l'informe, el seu suport a l'actuació militar. Per contra, sectors de la societat argentina li critiquen durament no ser prou contundent amb els culpables, intentant tancar l'afer.

Hi ha qui creu, cosa ben improbable, que encara perduren centres clandestins de detenció en mans de militars. Per al president, que no pot embarcar-se en l'aventura de dissoldre

Els horrors de la dictadura

l'Exèrcit i fer més feble l'Argentina, ni tan sols provocar una caça de bruixes, que tornaria a dur l'espectre d'una guerra civil, no hi ha ara una altra solució que passar a la justícia ordinària la llista dels mils tres-cents.

La seva tasca es dificil i plena d'incògnites, perquè la reacció de l'exèrcit a l'informe Sábato mostra clarament que els militars, l'oligarquia dominant dels quals coincideix sovint a Argentina amb la dita oligarquia financera i terratinent, estan ben disposats a tornar al poder, quan puguin.

És a dir, quan revisqui el caos que provoqui un nou colp, seguint la tradició argentina de fa més de mig segle. Les forces democràtiques tenen, però, encara un avantatge: el fracàs dels militars a l'exterior, les Malvines, i l'horror d'aquest crit de «mai més», per tal que no es repeteixi la terrible història dels desapareguts, ha esberlat seriosament, tant de bo definitivament, la base social per a un nou colp.